

DEBATT

Jeg har ikke behov for å forsøke å fremstille retten som annerledes enn jeg mener den er, skriver professor Beate Sjøfjell.

Myter, jus og politikk

Aksjeselskapet er en juridisk person som eier sine egne formuesgoder. Hus og biler er formuesgoder som kan eies av fysiske og juridiske personer. Svaret til advokat Carl Erik Krefthing (Finansavisen 25. februar) er at han eier hus og bil, men ikke aksjeselskapet hvor han er aksjonær.

Advokat Ole Klevan slutter fra at stiftelser er selveiende til at selskaper har eiere (Finansavisen 26. februar). Næring kan drives i forskjellige former. Velger man å drive som enkeltpersonforetak, eier man selv midlene og har ansvar for all gjeld. Et ansvarlig selskap er i en mellomposisjon: det er etablert et eget rettssubjekt hvor deltakerne til sammen har fullt ansvar for selskapets forpliktelser. Dette kan betegnes som en form for eierskap, om enn noe annet enn vanlig sameie. I et aksjeselskap har aksjonærene organisatoriske og økonomiske rettigheter og ikke annet ansvar enn at betalingen for aksjene kan tapes. Valget står enkelt sagt mellom eierskap og fullt ansvar, og ikke eierskap og begrenset ansvar.

Advokat Dag Sørle Lund (Finansavisen 28. februar) har funnet et av de sjeldne eksempler på at aksjeloven bruker det forenklete språklige uttrykket «eier». I samme kapittel i loven hvor det i paragrafoverskriften står det besnærende enkle «heleide datterselskap», brukes i lovteksten det tungvinte og korrekte: «eier et aksjeselskap samtlige aksjer i et annet aksjeselskap». Det samme gjelder eksemplet fra forarbeider: å forklare aksjer som eierandeler er lettforståelig og juridisk misvisende språkbruk. Studerer man lov og forarbeider i sammenheng, ser man at det er aksjene som eies, og ikke andeler i selskapet. Forholdet mellom aksjeeier og aksjeselskap er grunnleggende annerledes enn forholdet huseier har til hus eller næringsdrivende som driver som enkeltpersonforetak har til midler og gjeld. Den som fortsatt vil kalle aksjonær for eier av selskap, bør forstå at det er et ganske annerledes, modifisert forhold enn det vi, som rettslig begrep, kaller eierskap.

Advokat Morten Garman (Finansavisen 26. februar) opphører litteratur til rettskilde. Kanskje han har lest

IKKE EN SAMMENBLANDING: Å peke på en uheldig utvikling innenfor eget fagområde er en del av mitt samfunnsansvar som forsker, skriver Beate Sjøfjell.

FOTO: CF-WESEBERG/KOLONIHAGEN

BI-professor Tore Bråthens lærebok (Finansavisen 25. februar)? BI er et relativt økonomidominert miljø. Økonomisk teori er viktig. I møte med rettsreglene er det imidlertid fortsatt slik at økonomiske modellens forståelse av aktørers forhold ikke kan endre aksjelovene. Corporate governance-debatten advokat Garman vil engasjere meg i, tar jeg gjerne i en annen runde.

Trygve Hegnar (Finansavisen 23. februar) kaller det å blande politikk og jus når jeg forklarer hvorfor det kan være problematisk med en betegnelse på aksjonærer som ikke samsvarer med det rettslige. Han vil ha seg fra bedt slikt fra en professor. Å peke på en uheldig utvikling innenfor eget fagområde er imidlertid en del av mitt samfunnsansvar som forsker.

Det er riktig slik advokat Lund siterer meg: Jus er ikke verdinøytral, og selskapsrettsjurister bør være bevisste på underliggende verdivalg. Nettopp fordi jeg også er aktiv i samfunnsdebatten, er jeg nøye med å skille mellom hvordan retten er og hvordan jeg mener at den bør være. Kollega Filip Truyens bokanmeldelse bygger på en misforståelse, muligens en feiltolkning av begrepet «normative», som jeg bruker i motsetning til «descriptive». (Dette oppklarte jeg i et tilsvarende svar i samme tidsskrift.)

Jeg har ikke behov for å forsøke å fremstille retten som annerledes enn jeg som selskapsrettsforsker etter min beste vurdering mener den er. I motsetning til advokatene har jeg ingen rettssaker å vinne på vegne av klienter. Når jeg mener at det er behov for endring av hvordan rettsreglene er, vil jeg si det. Det er et sannsynlig utfall av min pågående forskning i det internasjonale prosjektet «Sustainable Companies», hvor utgangspunktet har vært en omfattende, komparativ undersøkelse nettopp av hvordan selskapsrettsreglene er. Leserene kan derfor være helt trygge på at når jeg foreslår reform av reglene, vil de se at det er det jeg gjør.

Professor dr. juris Beate Sjøfjell, Det juridiske fakultet i Oslo.

ANDRES MENINGER

The New York Times
Hva oppstår når det kommer til aksjeselskaper? Det er et spørsmål som ikke har et enkelt svar. Det er et spørsmål som krever en grundig analyse av de juridiske og økonomiske forholdene som er knyttet til aksjeselskaper. Dette er et spørsmål som er relevant for alle som er interessert i aksjeselskaper.

The Wall Street Journal
Hva oppstår når det kommer til aksjeselskaper? Det er et spørsmål som ikke har et enkelt svar. Det er et spørsmål som krever en grundig analyse av de juridiske og økonomiske forholdene som er knyttet til aksjeselskaper. Dette er et spørsmål som er relevant for alle som er interessert i aksjeselskaper.

Financial Times
Hva oppstår når det kommer til aksjeselskaper? Det er et spørsmål som ikke har et enkelt svar. Det er et spørsmål som krever en grundig analyse av de juridiske og økonomiske forholdene som er knyttet til aksjeselskaper. Dette er et spørsmål som er relevant for alle som er interessert i aksjeselskaper.

Håndboken
Hva oppstår når det kommer til aksjeselskaper? Det er et spørsmål som ikke har et enkelt svar. Det er et spørsmål som krever en grundig analyse av de juridiske og økonomiske forholdene som er knyttet til aksjeselskaper. Dette er et spørsmål som er relevant for alle som er interessert i aksjeselskaper.

FINANSAVISEN MENER

Sjøfjell i spagaten

Beate Sjøfjell er en av de mest kjente og respekterte ekspertene innenfor selskapsrett i Norge. Hun har en lang og rik erfaring fra både akademisk og praktisk arbeid. I denne artikkelen deler hun sine tanker om de juridiske og økonomiske utfordringene som er knyttet til aksjeselskaper, og hvordan disse kan løses på en effektiv og rettferdig måte.

En juridisk professor og dr. juris skal ikke blande politikk og selskapsrett på denne måten, skrev Trygve Hegnar på lederplass 23. februar.